

KÉTNYELVŰ ISKOLÁÉRT EGYESÜLET

1191 Budapest, Simonyi Zsigmond u. 33.

Honlap: www.kettannyelvu.com

E-mail: hge@klgbp.hu

Emberi Erőforrás Minisztérium
Oktatásért Felelős Államtitkárság
1055 Budapest, Szalay u. 10-14.
dr. Gloviczki Zoltán
helyettes államtitkár úr
részére

Tárgy: a Kétnyelvű Iskoláért Egyesület javaslatai a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvéről szóló rendelettervezettel kapcsolatban

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

A Kétnyelvű Iskoláért Egyesület elnöksége megvitatta a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének kiadásáról szóló EMMI-rendelet tervezetét. Az egyesületünk tagságával való konzultációt követően **az alábbi javaslatokat tesszük:**

A célnyelven tanítható tantárgyak köre

1. A két tanítási nyelvű oktatás negyedszázados sikeres gyakorlatának, valamint az irányelvi ajánlást kidolgozó OFI-bizottság javaslatainak ismeretében megdöbbenéssel láttuk az előterjesztés A két tanítási nyelvű iskola helyi tantervének elkészítésére vonatkozó sajátos szabályok című fejezete 3. § (2) bekezdésének d) és e) pontját, amelyben az előterjesztő – a célnyelvi civilizáció kivételével – csupán természettudományos tantárgyakra kívánja szűkíteni a célnyelven oktatható tárgyak körét. **Ezen intézkedés – egyesületünk tagságának egyöntetű véleménye szerint – a két tanítási nyelvű oktatás lassú felszámolását jelentené.**
2. **A matematika és a történelem tanítása a két tanítási nyelvű oktatás alapvető és sikeres területe.** E tárgyakat az általános iskolák nagy részében és a középiskolák szinte mindegyikében célnyelven oktatják. **Az intézmények rendelkeznek az e tárgyakat oktató, kitűnő szaktudással és célnyelvi ismerettel felvértezett pedagógusokkal, köztük államközi szerződés alapján hazánkban dolgozó vendégtanárokkal.** A hazai egyetemi képzésben igen gyakori a történelem-modern idegen nyelv szakpárosítás. E kollégák egy részének feleslegessé válása köznevelésünk pótolhatatlan vesztesége lenne. A fentiekén túl az sem elhanyagolható, hogy a történelem célnyelven való tanulása során olyan kommunikációs technikákat sajátítanak el a tanulók idegen nyelven, mint az érvelés, a forráselemzés, az ok-okozati összefüggések feltárása. A diákok zöme ezekből – az amúgy is kötelező – tantárgykból tesz érettségi vizsgát célnyelven. Az évek során könyvtáraink beszerezték a szükséges segédkönyveket és összegyűjtötték az ingyenes tankönyvhasználatra jogosult tanulók könyvpéldányait is. Önzetlen alapítványi és szülői támogatásból szert tettünk a szükséges térképekre, szoftverekre, demonstrációs eszközökre. **Az elmúlt 25 év során óriási tanári tapasztalat gyűlt fel:** tankönyvek, tanári segédkönyvek készültek, sikeres országos versenyek

szerveződtek. **Országunk nem olyan gazdag, hogy e szellemi potenciálról lemondhatna.**

Hasonló a helyzet a matematikával, amely megalapozza – az Önök által is fontosnak tartott – természettudományos tárgyak tanítását. A mérnöki és természettudományos terület szakmái iránti – iskoláink egy részében nagyon élénk – érdeklődést feltétlenül csökkentené a célnyelven tanult matematika hiánya.

3. A korunkban felmérhetetlen jelentőségű **informatika** szintén nem hiányozhat a célnyelven tanítható tantárgyak listájáról. Sok iskolában tanítják a **művészettörténetet** is, amely integráló szerepe miatt igen kedvelt a tanulók körében.

A szakközépiskolákban fontos lenne a szakmai alapozó tantárgyak tanításának lehetősége, hiszen egy ilyen tantárgy kötelező lesz a tanulók számára az érettségi vizsgán.

4. A természettudományos tárgyak célnyelven történő tanítását a két tanítási nyelvű iskolák támogatják. A földrajz (amely részben társadalomtudomány is), a biológia, a természetismeret komoly hagyományokkal és kedvező tanárellátottsággal rendelkezik. A fizika célnyelvi tanítása – a jó szándék ellenére – nagy nehézségekkel jár, elsősorban a szakképzett tanárok hiánya miatt. (Tudjuk, hogy napjainkban magyarul tanító fizikatanárt találni is rendkívül nehéz.)

A kémia célnyelvi tanítása nem rendelkezik hagyományokkal, célnyelvi eszközrendszerrel a hazai kétnyelvűségben, így valószínű, hogy nagyon kevés intézmény tudna élni a lehetőséggel.

Hangsúlyoznunk kell, hogy az óratervek alapján a természettudományos tantárgyak e köréből általában nagy nehézségek árán, a 12. évfolyamon pedig egyáltalán nem oldható meg – az irányelvek által kötelezővé tett – tanévenkénti három tantárgy biztosítása.

Még egy megjegyzés: a törvényalkotó feltételezi, hogy a tanulók az általános iskolát követően ugyanazon célnyelven folytatnak középiskolai két tanítási nyelvű tanulmányokat. Tapasztalataink szerint ez nincs így, s a jövőben sem várható e gyakorlat elterjedése. A két tanítási nyelvű oktatásban való részvételt középiskolában folytatók döntő többsége másik célnyelvet választ.

5. **Oktatásszervezési, szaktanár-ellátási megfontolások és a tanulók érdekei alapján tehát nyomatékosan kérjük, hogy a jelentős hagyományokkal rendelkező tantárgyak, mindenekelőtt a matematika és a történelem célnyelven történő tanításának lehetősége maradjon fenn.**

A történelem esetében természetesen elfogadjuk államtitkár asszony álláspontját a történelem tantárgy identitásképző szerepéről, ezért azt javasoljuk, térjünk vissza a korábbi megoldáshoz, amely szerint **a tanulók Magyarország történetét anyanyelvünkön, az egyetemes történelmet pedig célnyelven tanulják.**

(Ezt a formát Egyesületünk véleménye ellenére változtatta meg néhány évvel ezelőtt az akkori oktatási kormányzat.)

Fontosnak tartjuk, hogy épp **a történelem célnyelvi szakszókincsének magas szintű elsajátítása teszi képessé tanítványainkat arra, hogy a történelmünk fordulópontjairól kialakított magyar szemléletet hitelesen és érthetően képviseljék a téma iránt érdeklődő külföldiek előtt.**

A célnyelven tanítható tantárgyak aránya

6. Az irányelvben fontosabb lenne a célnyelv és a célnyelven tanult tantárgyak százalékos arányának meghatározása a tanulók kötelező óraszámához viszonyítva. **Elnökségünk a 35-50 %-os értéket tartja megfelelőnek.** Ennek oka, hogy **az adott tantárgy heti óraszámától függ, milyen arányban részesül a tanuló célnyelvi és célnyelvű szaktárgyi oktatásban, s a nyelvhasználat kialakításában ez a döntő.** Így nem lenne szükséges megkötni a tantárgyak számát sem, amire a tervezet szövege is utal a 4. § (5) bekezdésében: „A célnyelvi és célnyelven tartott tanítási órák belső aránya változtatható és az évfolyamok között átcsoportosítható.”

A célnyelvi civilizáció

7. E tantárgy súlyának növelésével egyetértünk, de hangsúlyozzuk, hogy a történelem és matematika kiesésének ellensúlyozását sem tőle, sem a természettudományos tantárgyaktól nem várhatjuk.

Az érettségi vizsga

8. Könnyen belátható, hogy **a célnyelven tanított matematika és történelem nélküli kétnyelvű oktatás a tanuló számára** – az öt kötelező érettségi tantárgyon felül – **egy hatodik (sőt hetedik) tantárgyból való érettségi vizsga szükségességét jelentené,** ami óriási és felesleges megterhelés.
A történelem tantárgyból szükséges lenne visszaállítani a tantárgyon belüli kétnyelvű (Magyarország történetéből magyar nyelvű, az egyetemes történelemből célnyelvi) vizsga – hosszú ideig fennálló – lehetőségét.
A célnyelvi civilizáció jelentőségének növekedése miatt e tárgyból ismét lehetővé kellene tenni a – közelmúltban megszüntetett – emelt szintű érettségi vizsgát; természetesen csak akkor, ha a felvételi eljárásban ez többletpontokat jelentene.

A szöveg pontosítása

9. Az irányelvről szóló előterjesztésében szereplő elvárás, amely a 12. évfolyamon valamennyi tanuló számára előírná a B2 szintű nyelvtudást, ellentétben áll a már hatályban lévő **20/2012. számú EMMI rendelet 136. § (1) bekezdésével, amely 90 százalékban határozza meg ezt az értéket. Az elnökség a 90 százalékot megfelelőnek tartja.**
Feleslegesnek véljük annak előírását, hogy a tanulók 50 százaléka már a 10. évfolyamon érje el a B2 szintet.
10. Az irányelvet megelőző vezetői összefoglaló úgy értelmezhető, hogy a célnyelven és a célnyelvi civilizáción felül kell az iskolának évfolyamonként három tantárgyat kínálnia, pedig a civilizáció a három tantárgy egyike.
11. A kerettanterv a 6. évfolyamon írja elő az általános iskolai tanulók számára az A2 szint elérését, az irányelvben pedig az 5. évfolyam szerepel. A 6. évfolyam a helyes, hiszen a NAT és a kerettanterv logikája szerint a kimeneti követelményeket a páros évfolyamokra vonatkozóan kell meghatározni.

Az irányelv jelentőségére való tekintettel feltétlenül szükségesnek látjuk a helyettes államtitkár úrral folytatott személyes egyeztetést, ezért kérjük, a közeli napokban biztosítsa számunkra ennek lehetőségét. Titkárságát ez ügyben már megkerestük.

Meggyőződésünk szerint az általunk javasolt kompromisszumos megoldások megőrizhetnék a kétnyelvű oktatási forma hagyományait és minőségét, a magasan kvalifikált kollégák megtartását, és biztosítanák a tanulók számára nyújtott lehetőségek fennmaradását.

Budapest, 2012. szeptember 20.

Tisztelettel és üdvözlettel:

Horváth Gábor
a Kétnyelvű Iskoláért Egyesület elnöke